

יש משהו פאתטי בכך זה, שעבר עליו כה הרבה, ושלא למד דבר מנסיונות הזוהר ומנסיונו שלו.

כאשר שלח דיין את אריק שרון להשמיד את כפר קיבא, בסוף 1953, לא היו לפלסטינים אלא קומץ פידאיון, שהיו ברובם שכירי-חרב של מצריים. מאז הפציצו דיין ויורשיו כפרים ומחנות ללא ספור, ערכו פשיטות ומילחמות — והתנועה הפלסטינית הפכה גורם בינלאומי ראשון-במעלה. יש לה כיום רבבות לוחמים. היא מוכרת על-ידי מדינת מדינת ישראל על פי שניים על מיספר המדינות המקיימות יחסים עם ישראל. ארצות-הברית עומדת על סף ההכרה בה. אך לדין נותרה אותה תרופת-פלא בלבדית: להפציץ, להפציץ, להפציץ.

לגבי האוטונומיה, דיין הוא, כידוע, מתון. אין הוא רוצה אלא, "שליטתנו הצבאית עם (בגדה וברצועה), הימצאותנו שם, ההתנחלויות היהודיות שנקים ושנבסס שם. בלי שנאלץ לסגת אפילו ס"מ אחד מן הירדן..." מובן שירושלים לא תיכלל באוטונומיה. ואת המשאומתן על הגבול (איזה גבול? מעבר לירדן?) נהגל רק עם ירדן. "הם יכולים לדבר על מדינה פלסטינית עד מחתכים!"

מה הדין בין גישה מתונה זו ובין הגישה הקיצונית שז גאולה כהן? לאוהבים ודדין פיתרונים.

אך דיין אינו מוכן בשום פנים להשתתף בניהול המשאומתן על האוטונומיה. למה? מפני שמסור את תפקיד ה"יו"ר בידי בורג? חלילה. אלא מפני שתוכנית המפד"ל אינה מוצאת חן בעיניו. במה? במה שונה גישה אלו-מורה מגישתו שלו? תעלומה.

דין משמיע ארוכות איומים סתומים נגד מצריים. אם "הצד השני אינו מקיים את חלקו, על פי ההסכם, בלי סטיות ובלי חריגות — ישראל... לא תגשים ישראל את חובותיה ולא תסיג מסיני..."

הודעה כזאת היא שעוררייה. אין לה על מה לסמוך. לא היו שום הפרות-חווה. היו חריגות פשוטות — וכפי שהודה עור וייצמן, הן היו בשני הצדדים.

איום גם כזה של שרייהחוק, במהלך המשאומתן, הוא פרובוקציה — אזוי נגד וייצמן, אזוי נגד בורג, אזוי נגד שניהם.

בסיכום: אוסף בבל"ת, קיטורים מקיטורים שונים, שאינם מצטרפים לתמונה כלשהי. האיש ממשך לסבול מחוסר-תיאכום מדהים. כימעט בכל העניינים, גישתו היא פרימיטיבית.

כסך הכל אין זה אלא ניסיון זול למשוך תשומת-לב אך עצמו, תוך ניצול העדרו הזמני של בגין, תוך התקפה על החלשים והעלובים ביותר מכוון עמיתו, וזהו חנופה לאופנת-הקטור של ההמונים, מבני להסיק את המסקנה ההגיונית המתבקשת מדבריו.

אל דאגה, דיין לא יתפטר.

יאנוש והסרטן

מ רבין לדיין, ומדיין ליאנוש. לא היה צורך בהוכחה נוספת לכך שחילי גדול יכול להיות ילד מגודל, אחד מגדולי המפקדים של מילחמת-העולם השנייה, ג'ורג' פאטון, היה אינפנטיל, שלא יכול היה לסתום את פיו. אחרי שתיים-שלוש התבטאויות מחרידות, פאטיסטיית במהותו, נאלץ הווייט אייזנהאואר לסלק אותו, אף שאהבו. ואריק שרון, שהיה גנרל טאקטי טוב, כבר הופיק להוכיח כי הוא מצוייז במוח ילדותי.

אביגדור ("יאנוש") ברנל היה המפקד המצטיין ביותר במילחמת יום-הכיפורים. פעולתו בגולן, בראש חטיבת-שריון, כבר הפכה אגדה. כל הכבוד. למרבה הצער, הוכיח השבוע כי השקפת-עולמו ורמת-תיאכוםו מתאימות יותר לסג'טוראי.

הוא אמר, בלי ספק, לפני עדה של פוליטיקאים ועיתונאים, כי האוכלוסיה הערבית של הגליל היא "סרטן בגוף המדינה".

הח"כים מיהרו, כמוכן, אל כלי-התיקשורת, כדי למכור את הסקופ תמורת כותרת. כולם היו אמנם, שוהריסיסוה נאמנים, ועל כן הוזמנו. אך סיפוק לחוד וכותרת לחוד.

תמורת כותרת מוכרים גם את הסבתא. קמה סערה. שרי-הביטחון פעל במרץ ובזריזות, כדי לכבות את השריפה. יאנוש נאלץ להתנצל.

ההתנצלות מדאיגה אותי לא פחות מאשר האמירה עצמה.

הוא אמר שלא ידע שנוכחים עיתונאים. כלומר, לפי תפיסתו, לא הדברים עצמם הם שעוררייה, אלא השמעתם באוזני עיתונאים. שיכולו לפרסמם.

לאחר מכן באה התנצלות שנייה: הוא לא התכוון לאמר שהערבים הם סרטן, אלא שהונחת הגליל היא סרטן. "הזנחת הגליל" היא הגדרת-צופן ברורה לחוסר ייחוד הגליל.

אך לא האמירה, עם כל חומרחה, שחובה. חשוב הרבה יותר להיווכח מה נעשה בראשו של קצין בכיר בצה"ל, האחראי לחיי-אדם רבים, שניהל את פעולת-ליטאת הרת האסונות, והעשוי להיות ביום מן הימים לרמטכ"ל.

וזהו השקפת-עולם פשטנית עד להחריד.

הוא מתאר לעצמו שהשולם עם סוריה יושג כאשר הגולן כולו בידינו, ושהסורים יסתפקו בפירונו. כלומר: לא אנתנו נחזיר את הגולן לסוריה, תמורת פירונו — אלא הם שאירו אותו בידינו, כשהוא מפורז.

בגולן ישבו יותר מ-100 אלף תושבים, הנמקים עתה בתננות-פליטים בסוריה. השטח היה מאו ומעולם חלק משיטחה הריבונית של סוריה. אם יאנוש מתאר לעצמו שיש אף סורי אחד שיהיה מוכן לכרות שלום עם ישראל מבלי שהגולן יחזור לסוריה — הרי הוא חי על הירח.

יאנוש רוצה בייחוד הגליל, והוא מוכן לשם כך להפסיק את ההתנחלות בגולן, ייחוד — ולא פיתוח. לא יצירת אוכלוסיה מעורבת, מפותחת, הרמונית, לטובת כולם. אלא התנחלות יהודית, שתראפ את הסרטן שהוא האוכלוסיה הערבית. אין הבדל בינו ובין ישראל קניג, מושלהמחוז הקולוניאלי.

אם נותר סיכוי כלשהו לשמירת נאמנותם של הערבים של ארחה ישראל, למדינה — באים אנשים כמו קניג ויאנוש הורסים אותה. הגרועים שבסוכני אהמד ג'בריל וג'ורג' חבש לא יכלו לפעול ביעילות רבה יותר להקמת דור ערבי צעיר, שונאה-מדינה.

שוב — לא ההתבטאויות הן הסכנה העיקרית, עם כל חומרחה. הסכנה היא בעצם העובדה שאלוף פיקוד-הצפון, האחראי על איזור זה, מאמין במה שהוא מאמין. אמונה כזאת מוכרחה למצוא את ביטוייה באלף מעשים וגילויים יומיומיים קטנים. כפי שאכן קרה במיצע-ליטאני.

וזהו סכנה ממשית לכיטחון המדינה בטווח הארוך — גם כשהיא באה מצד גיבורי-מלחמה.

אין ללמוד מן היחיד על הכלל. מותר לקוות כי יאנוש אינו אופייני לדור החדש של קצינים כבירים בצה"ל. יתכן כי הרוב הגדול של עמיתיו הם בעלי שכל ישר.

אך כאשר אלוף-פיקוד דוגל ביעיות כאלה ומכבא אתן, וכאשר הדבר בא אחרי סירת התבטאויות של הרמטכ"ל — זה צריך להדליק שורה ארוכה של נורות אזהרות.

המערכות הולכות ונטרפות. מי שעתידי המדינה חשוב לו חייב לתת את דעתו על דרכי הריפוי — ובמהרה.

במדינה

העם

יהודי ברחוב פינסקר

לא נולדו בדיחות

עץ ממשלת הליכוד.

וזה היה הפימן הגרוע ביותר.

הטובסידיות צומצמו. המחירים קפצו. יותר ממיליון עובדים שכירים שבתו. ענן כבד רבץ על כלכלת המדינה. היה זה אך סימלי כי בשבוע זה נפטר הובא למנוחות דויד ("דוליק") הורוביץ, האיש שחתימתו מתנוססת על שטרות-הכסף של ישראל. ההופכים במהרה פיסות נייר חסרי-ערך. בהלווייתה, לקה בהתקף לב חמור אדריכל אחר של הכלכלה הישראלית בימי המערך, יהושע רבינוביץ. בשורה של ראינות הבטיח משה דיין לציבור כי הממשלה תפשוט במהרה את הרגל, ולא תוכל לפרוע חובותיה ל"יהודי ברחוב פינסקר" (ראה עמודים 33-30).

"אז תקח צ'אנסים". את השבוע כולו סימלה מודעה, שהופיעה במקום בולט בעיתון הארץ. היה זה ניסיון מיוחד במינו של יום פרטי אלמוני, שהתחבא מאחרי ראשי-יתבות ותאידואר, להפיק רווחים מהתמוטטותה של הממשלה.

תחת הכותרת "מפולת הצמודים — כבר ביום הששי הבא?" ותוך הסתמכות על דברי דיין, פנה בעל-המודעה אל האזרח בהטפה שלא היתה כמותה בתולדות ה"מדינה".

"מי ישלם ליהודי מרחוב פינסקר את הצמודים? השקעתך בצמודים היתה עד היום הש"קעה מצויינת! היום, לפני הבחירות הבאות (בעוד חודש, שנה, שנתיים?) הגיע הזמן למכרם — ורצוי מיד!!!"

"שום מדינה שפיהה בדעה לא מכניסה את עצמה לבוץ-הצמודים" בהבטיחה לאזרחיה רווחים (ללא מיסוי) מאינפלציה. היום כבר ברור לך, שבקירוב תישאר המדינה ללא מטבע זר לקנות חומרי-גלם. ואז ניכנס למיתון עמוק שעוד לא הכרנו כמותו (100,000 מובטלים?). מיתון שבגר לל תיאלק הממשלה להלאים את חסכונות הציבור (צמודים, מ"ח, רכוש וכדו'). במצב גן עדן של שוטים, שבו אנו חיים, אתה מתפתה וממשיך לשחק את המישחק, בתיקוה שתפסיק להסתלק בזמן. "אל תקח יותר צ'אנסים!!

"עדיף להימלט משולחן ההימורים — ואפילו חצי שנה מוקדם, מאשר יום אחד מאוחר! כי היום, עדיין שוות 1,000,000 הלירות שלך כ-40,000 דולר — סכום נכבד! לאחר המפולת (אמצע 1980!) תשמח באם שוויך יהיה 15,000 דולר (לפי 60 ל"ל דולר אה"ב).

"באם גם אתה בדיעה שהגיע הזמן לממש את רווחי הצמודים וברצונך כי נציע לך השקעה אלטרנטיבית..."

האחרון יכבה. לשון המודעה עלתה על כל הבדיחות שצצו בתקופת המיתון של 1966, בנוסח: "בנמלה-התעופה לוד תלוי שלט — מי שעווב אחרון, שיכבה את האור."

השבוע לא התהלכו בדיחות במדינה. איש לא התלוצץ על ממשלת הליכוד. וזה היה, אולי, הסימן הרע ביותר.

יחסים מרחביים

תוכנית בילטמור 2

במזון שבו נעשתה

היפסוריה ציונית,

התכנסו נציגי

הפזורה הפלסטינית

האם ההיסטוריה תחזור על עצמה? ב-1942 התכנסו ראשי התנועה הציונית בארצות-הברית במלון בילטמור בניו-יורק. הם קיבלו החלטה שקבעה כי "הפיכת פלשתינה לקהילה יהודית" היא מטרת-המילחמה של העם היהודי. ההחלטה אמנם דיברה על הארץ כולה, כך שיומיה ידעו כי הכוונה היא, בעצם, לכינון מדינה יהודית בחלק מן הארץ. ואכן, "תוכנית בילטמור" קבעה את המדי (המשך בעמוד 38)

* החברה מורכבת משני יומים, בעלי נטיות אמנותיות, המציעים להשקיע כסף בחפצי אמנות מזוהב ואחרים.

ב יום הראשון השבוע התקיימה שייחה חשובה בין ראשי-הממשלה, מנחם בגין, ויושבי-ראש הכנסת, יצחק שמיר. שניהם היו מתוחים באותו בוקר. ראשי-הממשלה לקראת ישיבת הממשלה הראשונה שהתקיימה בראשותו, מאז שוחרר מבית-החולים, ושמיר לקראת הופעתו הציבורית הראשונה, מאז נבחר כיושב-ראש הכנסת, שבה התעתד לשאת נאום פוליטי — בעצרת במלאת 50 שנה למאורעות תרפ"ט בחברון.

באותה שיהה סוכמו בין השניים מהליכיו הפוליטיים של בגין הנוגעים לעתידו של שמיר. בגין הצייע לשמיר להתפטר מן תפקידו כיושבי-ראש הכנסת, להציג טרף לממשלה כסגני-שני לראשי-הממשלה, כשהוא מבטיח לו כי תוך שנה, אחרי ששמיר יתכנס בתודעת הקהל והמיפגה, יתפטר בגין מתפקידו כראשי-הממשלה וייריש אותו לשמיר.

שמועות אחרי

כל מחלה

ה שמועות על מינוי יצחק שמיר כיושבי-ראש הממשלה נפול למישכב, כאשר מתעוררת, בעיקר בתוך תנועת-החרות ובליכוד, השאלה מי יהיה יורשו של בגין. שאלת היורש התעוררה במלוא חריפותה גם כאשר אושפו בגין בפעם האחרונה, למרות ההודעות המרגיעות של הרופאים, מייד אחרי שבגין נכנס להדסה, ידעו ראשי הרות והמקורבים לבגין, כי ראשי-הממשלה לקה בפגע מוחי, אשר הסכנות בו מרובות וכי החשש לפגעים מוחיים נוספים אף הם רבים, גם אם יחלים בגין.

אז עלו שמות של שלושה אנשים כיושבי-ראש הממשלה לרשת את בגין. הליברלים שגם להם ברור, כי היורש חייב לבוא מן חרות, וחלק מחברי-הכנסת של חרות, בראשותו של ח"כ חיים קאופמן, דיברו בגלוי על שרי-הביטחון, עור וייצמן, כעל היורש. ותיקי-הרות, שנתרו ללא מנהיגים, מלבד בגין עצמו, יחד עם הניצים בחרות, הציעו כמועמד נגדי את יצחק שמיר, שלמרות שאינו מיוצאי-ארץ ויורש, אינו אישי-מיפגה ותיק, מקורב אליהם ביותר. שמיר היה באצ"ל רק במשך ארבע

* לא ידוע אם הכוונה בשיחה היתה לסגן שני לראשי-הממשלה יחד עם הסגן הנוכחי ייגאל דיין, או סגן לצידי של מי שמכונה היום כשר-האוצר.